

Mišljenje Europskog odbora regija – Lokalna i regionalna dimenzija ekonomije dijeljenja

(2016/C 051/06)

Izvjestiteljica: Benedetta BRIGHENTI (IT/PES), zamjenica gradonačelnika Općine Castelnuovo Rangone, pokrajina Modena

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. smatra da se ekonomija dijeljenja razvija na novim ili oživljenim društvenim obrascima koji imaju važne poslovne, pravne i institucionalne implikacije, a to su društvene prakse dijeljenja, kolaborativnog rada i suradnje. Zbog svoje inovativne i dinamične prirode taj se pojam ne može u potpunosti definirati, no obuhvaća pojave sa sljedećim obilježjima:

- i. njegovi glavni subjekti ne djeluju na isti način na koji se u klasičnim ekonomskim modelima obično pretpostavlja da će djelovati (tj. nisu takozvani *homo oeconomicus*); to ne znači da ne mogu biti racionalni i svjesno postupati kako bi postigli svoje ciljeve;
- ii. ekonomija dijeljenja koristi se pristupom platforme pri čemu odnosi, ugled, društveno povjerenje i drugi negospodarski motivi u okviru zajednice postaju glavni pokretači;
- iii. ekonomija dijeljenja intenzivno se koristi digitalnom tehnologijom i prikupljanjem podataka. Podaci postaju osnovna sirovina. Fiksni troškovi uglavnom su eksternalizirani;
- iv. u manjim, lokalnim razmjerima, inicijative ekonomije dijeljenja mogu biti ograničene na zajedničko korištenje fizičkih dobara (npr. zajedničkog radnog prostora, gradskog javnog prostora itd.) i upravljanje njima, ili na nove oblike sustava uzajamne socijalne zaštite ili zaštite na razini ulice ili zgrade;
- v. ekonomija dijeljenja može biti organizirana prema modelima utemeljenim kako na tržišnim, tako i na socijalnim kriterijima;

2. primjećuje u tom kontekstu da Europska komisija koristi izraz „kolaborativna ekonomija (ekonomija suradnje)” umjesto „ekonomija dijeljenja” te da je u nedavnoj Komunikaciji o poboljšanju jedinstvenog tržišta ⁽¹⁾ prvi put pokušala definirati taj koncept na sljedeći način: „ekonomija suradnje, složen ekosustav koji se sastoji od usluga na zahtjev i privremene upotrebe dobara na temelju razmjene putem internetskih platformi, ubrzano se razvija. Ekonomijom suradnje potrošačima se omogućuju veći izbor i niže cijene, a inovativnim novoosnovanim poduzećima i postojećim europskim trgovačkim društvima otvaraju se mogućnosti za rast u matičnim zemljama i u inozemstvu. Osim toga, povećava se zaposlenost, a zaposleni profitiraju od veće fleksibilnosti jer mogu odlučiti da se bave nekvalificiranim mikroposlovima ili izabrati da budu poduzetnici na pola radnog vremena. Resursi se mogu upotrebljavati učinkovitije i tako povećati produktivnost i održivost.” Međutim, OR smatra da je ova definicija usredotočena na komercijalne i potrošačke aspekte ekonomije dijeljenja (ili kolaborativne ekonomije) te da zanemaruje nekomercijalni pristup i pristup koji se temelji na javnim dobrima. Stoga poziva Europsku komisiju da provede dodatne analize i zatim definira različite oblike ekonomije dijeljenja (koja dijelom pripada u socijalnu ekonomiju);

Ekonomija dijeljenja kao promjena obrasca

3. ističe da mnogi smatraju kako glavni subjekt ekonomije dijeljenja više nije potrošač koji želi nešto posjedovati ili kupiti uslugu, već građanin, običan čovjek, korisnik, tvorac, proizvođač, stvaratelj, dizajner, suradnik, digitalni obrtnik, gradski poljoprivrednik koji želi imati pristup usluzi ili dobru koje je potrebno za zadovoljavanje nekih od njegovih potreba;

⁽¹⁾ COM(2015) 550, str. 3.

4. no, naglašava da mnogi tvrde da je subjekt ekonomije dijeljenja često osoba koja je spremna raditi i brinuti se o javnom dobru, materijalnom ili nematerijalnom resursu kojem je pristup slobodan, upravljati njime, proizvesti i regenerirati ga bez posredovanja javnog ili privatnog posrednika na kolegijalnoj, neposrednoj razini i u malim razmjerima. Stoga u ekonomiji dijeljenja subjekt nije samo gospodarski subjekt. On može biti društveni, osobni ili građanski subjekt za kojeg su tradicionalni ekonomski motivi od manje važnosti ili potpuno nevažni. Ekonomija dijeljenja ne odvija se nužno u okvirima gospodarstva u užem smislu te riječi, već u okviru društvenih zajednica i mreža suradnje koje pokreću nove gospodarske projekte ili imaju određenu ulogu u odnosu na postojeće gospodarske aktivnosti;

5. ističe da se čini da ekonomija dijeljenja također dovodi u pitanje tradicionalne makroekonomske modele i njihovo jasno razlikovanje potrošača od proizvođača;

6. vjeruje da bi ekonomija dijeljenja mogla uroditi novim gospodarskim identitetom prema kojem bi osoba koja ne želi djelovati sama, umjesto da nastoji u najvećoj mogućoj mjeri povećati svoju materijalnu korist, povezala svoje ekonomsko ponašanje s obvezama prema zajednici, djelovala na javnoj (socijalnoj, gospodarskoj, političkoj) sceni i uspostavila odnos s drugima kako bi se brinula o općem, zajedničkom interesu (tj. takozvanom *mulier activa*)⁽²⁾;

7. ističe potrebu da se utvrde razlike između različitih oblika ekonomije dijeljenja. U svim oblicima postoji isti društveni obrazac – dijeljenje, kolaborativni rad, suradnja, no, oni su ipak međusobno vrlo različiti. Potrebno je pojasniti koji oblici ekonomije dijeljenja na neki način zadržavaju društvenu i ekonomsku dinamiku prethodnog gospodarskog modela te na svaki od njih primijeniti drugačiji pravni sustav. Razlučivanje profitnih od neprofitnih djelatnosti i razlikovanje vrsta poduzeća ili udruga koje se bave projektima ekonomije dijeljenja, kao i utjecaj na prekograničnu trgovinu s obzirom na zakonodavstvo EU-a, mogu predstavljati bitne kriterije za određivanje razlika između različitih oblika ekonomije dijeljenja i za pružanje prilagođenih regulatornih pristupa;

8. ističe da prvo treba razlikovati ekonomiju dijeljenja u užem smislu od kolaborativnih oblika ekonomije dijeljenja pri čemu se kolaboriranje i suradnja smatraju dodatnim razinama dijeljenja. Mogle bi se razlučiti inicijative ekonomije dijeljenja koje uvode i učvršćuju razliku između različitih vrsta korisnika (potrošači-korisnici za razliku od ponuđača-korisnika) od inicijativa ekonomije dijeljenja koje promiču kolegijalni pristup prema kojem bi svaki korisnik trebao istodobno biti ponuđač i potrošač ili čak biti uključen u upravljanje platformom. Mogao bi se također uzeti u obzir model vođenja i kontroliranja financijskih transakcija te bi se tako moglo razlikovati situacije u kojima platforma služi isključivo kao instrument za povezivanje privatnih osoba (koje samostalno zaključuju sporazume) od situacija u kojima posrednik zadržava kontrolu nad transakcijama⁽³⁾. Pojačana suradnja mogla bi dovesti do pristupa ekonomiji dijeljenja utemeljenog na javnim dobrima⁽⁴⁾. Ako, uz dijeljenje resursa, uključeni subjekti surađuju u stvaranju, proizvodnji ili obnavljanju javnog resursa za širu javnost ili zajednicu, onda oni surađuju, ujedinjuju snage za javna dobra;

9. smatra da se uočava razvoj dviju osnovnih kategorija i četiriju oblika ekonomije dijeljenja:

— ekonomija dijeljenja u užem smislu ili ekonomija na zahtjev (eng. *on-demand economy*):

— „ekonomija dostupnosti” – inicijative ekonomije dijeljenja čiji poslovni model podrazumijeva da se proizvodima i uslugama trguje na temelju dostupnosti, a ne vlasništva. To se odnosi na davanje prednosti privremenom iznajmljivanju stvari u odnosu na definitivnu prodaju,

— „ekonomija honorarnih poslova” (eng. *gig economy*) – inicijative ekonomije dijeljenja koje se temelje na potencijalnom radu ugovorenome na digitalnom tržištu;

⁽²⁾ Vidjeti C. Iaione, *Economics and law of the commons* („Ekonomija i zakon o javnim dobrima”), 2011. i *Poolism* („Udruživanje”), www.labgov.it, 28.8.2015.

⁽³⁾ G. Smorto, *I contratti della sharing economy* („Ugovori u ekonomiji dijeljenja”), časopis *Il Foro Italiano*, 2015., br. 4., str. 222-228.

⁽⁴⁾ D. Bollier, *Think like a commoner: a short introduction to the life of the commons* („Razmišljaj na način običnog građanina: kratki uvod u razvoj javnih dobara”), 2014. S. Foster, *Collective action and the Urban Commons* („Zajedničko djelovanje i gradska javna dobra”), 2011; C. Iaione, *The Tragedy of Urban Roads* („Tragedija gradskih cesta”), 2009.

— ekonomija udruživanja:

- „kolaborativna ekonomija” – inicijative ekonomije dijeljenja kojima se potiče kolegijalni pristup i/ili se korisnike uključuje u osmišljavanje proizvodnog postupka, ili kojima se klijenti pretvaraju u zajednicu,
- „ekonomija javnih dobara” – inicijative ekonomije dijeljenja koje su u zajedničkom vlasništvu ili kojima se zajednički upravlja;

10. napominje da Europska komisija citira studiju ⁽⁵⁾ novijeg datuma kako bi procijenila potencijal ekonomije dijeljenja za povećanje globalnih prihoda sa sadašnjih oko 13 milijardi eura na 300 milijardi eura do 2025. godine. Međutim, OR smatra da bi rast ekonomije dijeljenja samo djelomično trebalo smatrati revolucijom i/ili posljedicom krize. U nekim aspektima ekonomija dijeljenja možda čak predstavlja reverzibilnu transformaciju ⁽⁶⁾ ili tranziciju ⁽⁷⁾ nekih sektora postojećeg ekonomskog modela prema starim gospodarskim tradicijama i ekonomskim modelima (primjerice suradničkoj ekonomiji, socijalnoj ekonomiji, ekonomiji solidarnosti, obrtničkoj proizvodnji, ekonomiji javnih dobara itd.), pa čak i prema prastarim oblicima gospodarske razmjene (primjerice ekonomiji razmjene), što su alternative oblicima tržišne ekonomije koji ovise o velikoj količini kapitala;

11. ističe da tehnološke inovacije imaju presudnu važnost u razvoju ekonomije dijeljenja jer se većina inicijativa ekonomije dijeljenja temelji na korištenju kolaborativnih platformi putem kojih se provode transakcije i razmjena proizvoda i/ili usluga. Stoga je nužno ojačati inicijative za suzbijanje digitalnog jaza, posebice imajući u vidu napore za uspostavu jedinstvenog digitalnog tržišta;

12. naglašava da u situacijama u kojima nove usluge temeljene na ekonomiji dijeljenja agresivno istiskuju tradicionalne usluge s tržišta, javna tijela na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini najčešće imaju veliku odgovornost ako:

- su kriteriji za pristup tržištu koje su postavila javna tijela, kako u smislu fiskalne politike tako i stručnih uvjeta, doveli do stvaranja monopola ili oligopola iako nisu postojali uvjeti nefunkcioniranja tržišta,
- nisu uspostavljeni sustavi za praćenje kvalitete pruženih usluga;

Načela osmišljavanja inicijative EU-a za ekonomiju dijeljenja

13. ekonomijom dijeljenja može se poboljšati kvaliteta života, poticati rast (osobito u lokalnom gospodarstvu) i smanjiti učinak na okoliš. U okviru ekonomije dijeljenja moguće je također otvarati nova, kvalitetna radna mjesta, smanjiti troškovi te povećati dostupnost i učinkovitost nekih proizvoda i usluga ili infrastrukture. No, važno je da usluge koje se nude putem ekonomije dijeljenja ne dovedu do izbjegavanja poreza, nepoštenog tržišnog natjecanja ili da se njima ne krše lokalni i regionalni propisi ili nacionalno i europsko zakonodavstvo. Procjena svih mogućih pozitivnih i negativnih utjecaja te definiranje ciljeva javne politike također bi trebali biti ključni pokretači bilo koje regulatorne inicijative koja se tiče ekonomije dijeljenja;

14. smatra da je novim subjektima potrebno osigurati slobodan pristup tržištu. Prikupljanje podataka koje provode platforme i inicijative ekonomije dijeljenja moglo bi uzrokovati „neravnotežu u omjeru ekonomskih snaga”. Podaci su sirovina ekonomije dijeljenja te bi im u nekim slučajevima pristup trebao biti slobodan u najvećoj mogućoj mjeri. To je ponekad nužno kako bi se umanjile prepreke koje ograničavaju pristup ekonomiji dijeljenja i omogućila procjena učinka inicijativa ili projekata ekonomije dijeljenja te kako bi se na svim razinama vlasti dao poticaj propisima koji se temelje na podacima. Trebalo bi zatražiti da se u platforme ekonomije dijeljenja ugrade tehnički mehanizmi pomoću kojih bi se javni i relevantni, ali ne i povjerljivi ili strateški, podaci slali lokalnim i regionalnim vlastima. U svakom slučaju, EU i nacionalne vlade trebali bi podržati lokalne i regionalne vlasti u razvijanju operacija za prikupljanje podataka. Zaštita podataka također bi trebala biti jedan od osnovnih pokretača, a *mulier activa* trebala bi biti vlasnica vlastitih podataka;

⁽⁵⁾ *Consumer Intelligence Series: The Sharing Economy*. PwC 2015, <https://www.pwc.com/us/en/technology/publications/assets/pwc-consumer-intelligence-series-the-sharing-economy.Pdf>

⁽⁶⁾ K. Polanyi, „Velika preobrazba: politički i ekonomski izvori našeg vremena”, 1944.

⁽⁷⁾ M. Bauwens, *A commons transition plan* („Tranzicijski plan za javna dobra”), dostupno na: <http://commonstransition.org/>

15. ističe da je izgradnja povjerenja i ugleda važan preduvjet u ekonomiji dijeljenja⁽⁸⁾. Stoga se povjerenjem i reputacijom mora ispravno i nezavisno upravljati (npr. regulacijom, certifikacijom, arbitražom treće strane). Trebalo bi dodatno proučiti mogu li subjekti ekonomije dijeljenja provesti učinkovitu samoregulaciju⁽⁹⁾. Uzajamno ocjenjivanje moglo bi osigurati povjerenje. Uspostavljanje nezavisnih tijela koja provode rejting, ako je moguće u suvlasništvu osoba s istim položajem, mogućnost je kojoj bi se u pripremi politike trebala pridati velika pozornost. Potrebno je procijeniti i osiguranje. U svakom slučaju, „prenosivost” podataka i ugleda trebala bi biti među glavnim ciljevima politike;

16. naglašava da rezultati procjene učinka ekonomije dijeljenja nisu uvijek pozitivni na polju zaštite okoliša, socijalne kohezije, jednakosti i socijalne pravde, dobrog korištenja zemljišta ili upravljanja gradovima⁽¹⁰⁾. Također treba uzeti u obzir da profitna poduzeća ponekad zlorabe platforme ekonomije dijeljenja i radnicima ne pružaju socijalno osiguranje te time oštećuju kako blagostanje građana tako i nacionalne, regionalne i lokalne proračune. EU i lokalne i regionalne vlasti trebaju podupirati i poticati razvoj samo onih inicijativa ili platformi ekonomije dijeljenja koje imaju pozitivan socijalni, gospodarski i okolišni učinak. Ciljevi javne politike koje bi trebalo promicati u okviru ekonomije dijeljenja obuhvaćaju stvaranje zajednica, stvaranje gradskih javnih dobara, uključenost, nediskriminaciju, lokalni gospodarski razvoj, poduzetništvo mladih, svijest o zaštiti okoliša te međusobnu solidarnost na razini pojedinaca;

17. smatra da bi, ako su uvjeti rada subjekata ekonomije dijeljenja u EU-u oblikovani na isti način kao i uvjeti rada zaposlenika, prema subjektima ekonomije dijeljenja trebalo postupati na odgovarajući način. U sve „fleksibilnijem” kontekstu ekonomske razmjene, ekonomija dijeljenja mogla bi remetiti radne odnose. Utjecaj ekonomije dijeljenja na osobnu financijsku sigurnost i socijalnu zaštitu mora se detaljno proučiti. Komisija bi u suradnji s državama članicama, socijalnim partnerima te, po potrebi, lokalnim i regionalnim vlastima morala detaljno proučiti uvjete zapošljavanja i rada radnika u ekonomiji dijeljenja kako bi se utvrdilo je li na tom području potrebno poduzeti regulatorne mjere. Ekonomija dijeljenja mogla bi uroditi novom društvenom klasom, kolaborativnom klasom, kojoj je potrebna socijalna i ekonomska zaštita;

18. naglašava da u ekonomiji dijeljenja u načelu treba primjenjivati sva pravila koja se tiču monopola, unutarnjeg tržišta, poreznih propisa i zaštite potrošača na isti način kao i u svim ostalim gospodarskim sektorima. Inicijative ekonomije dijeljenja ne bi se smjele koristiti dijeljenjem samo kako bi remetele već postojeća tržišta nastojeći usvojiti strategiju za smanjenje troškova na temelju izbjegavanja regulatornih troškova primjenjivih na slične usluge i proizvode koji se ne osiguravaju putem platformi. Ipak smatra da bi regulacija već postojećih tržišta trebala biti podložna redovnoj reviziji kako bi se provjerilo može li se ona prilagoditi stalnim inovacijskim procesima. Ekonomija dijeljenja mogla bi se razmotriti, među ostalim, u okviru rasprava o kružnom gospodarstvu i jedinstvenom digitalnom tržištu. Istodobno bi Komisija i države članice, kad je nužan europski pristup, trebale osigurati koordinirani pristup regulaciji ekonomije dijeljenja na europskoj razini kako bi ojačale jedinstveno tržište i omogućile da se uspješne inicijative ekonomije dijeljenja lako prošire preko granica; u svim drugim slučajevima regulacija bi, u skladu s načelom supsidijarnosti, trebala ostati u ovlasti nacionalnih, regionalnih ili lokalnih vlada;

19. primjećuje da je Europska komisija u svojoj Komunikaciji „Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu” (COM(2015) 192) ekonomiji dijeljenja dodijelila tek marginalno mjesto, ali pozdravlja to što je u Komunikaciji o poboljšanju jedinstvenog tržišta izrazila predanost razvoju europskog plana za kolaborativnu ekonomiju ili ekonomiju dijeljenja kojim bi se pružile smjernice za primjenu postojećeg zakonodavstva (uključujući Direktivu o uslugama, Direktivu o e-trgovini i zakonodavstvo koje se bavi potrošačima, kao što je Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi, Direktiva o nepoštenim ugovornim odredbama i Direktiva o pravima potrošača) na kolaborativnu ekonomiju i procijenile moguće zakonodavne praznine. Naglašava da je OR spreman igrati aktivnu ulogu u razvoju tog plana i predlaže bližu suradnju s europskim institucijama na tom području;

⁽⁸⁾ T. Wagner, M. Kuhndt, J. Lagomarsino, H. Mattar, *Listening to Sharing Economy Initiatives* („Praćenje inicijativa ekonomije dijeljenja”), 2015; Nesta & Collaborative Lab, *Making Sense of the UK Collaborative Economy* („Vodič kroz kolaborativnu ekonomiju u Ujedinjenoj Kraljevini”), 2014.

⁽⁹⁾ M. Cohen, A. Sundararajan, *Self regulation and innovation in the peer to peer sharing economy* („Samoregulacija i inovacije u ekonomiji uzajamnog dijeljenja”), 2015.

⁽¹⁰⁾ P. Parigi P, State B., Dakhllallah D., Corten R., Cook K., *A Community of Strangers: The Dis-Embedding of Social Ties* („Zajednica nepoznatih: izdvajanje društvenih veza”), 2013; S. Shaheen, *Greenhouse Gas Emission Impacts of Carsharing in North America Final Report* („Završno izvješće o utjecaju stakleničkih plinova na dijeljenje automobila u Sjevernoj Americi”), 2010.

20. primjećuje da se pitanjima koja se odnose na ekonomiju dijeljenja bavi nekoliko glavnih uprava (GU) Europske komisije (među kojima su CNECT, GROW, COMP, JUST, MOVE, TAXUD, EMPL, REGIO i TRADE) te da je nužno osigurati koordinaciju među njezinim raznim odjelima; stoga predlaže Europskoj komisiji da uspostavi radnu skupinu za koordinaciju glavnih uprava koje se bave pitanjima koja se tiču ekonomije dijeljenja;

21. s druge strane, pozdravlja plan Europske komisije da krajem rujna 2015. pokrene javno savjetovanje o europskim regulatornim pristupima ekonomiji dijeljenja;

22. smatra da je za komercijalni aspekt ekonomije dijeljenja nužna sektorska regulacija na europskoj razini kako bi se subjektima osigurali pravna sigurnost i pošteno tržišno natjecanje, posebno na području oporezivanja;

23. potiče Europsku komisiju i države članice da uspostave poticaje za kolaborativnu ekonomiju kako bi se poticala i provodila načela socijalne ekonomije (osobito načela solidarnosti, demokracije i sudjelovanja te suradnja s lokalnom zajednicom);

24. na lokalnoj i regionalnoj razini i uz poticanje razvoja lokalnog gospodarstva, inicijative ekonomije dijeljenja mogu postati instrumenti za promicanje, zaštitu i regeneraciju javnih dobara poput mobilnosti, socijalne zaštite, urbanog krajolika i okoliša. S tog stajališta uloga javnih vlasti trebala bi biti poticanje jačanja „kolaborativnog institucionalnog ekosustava”⁽¹¹⁾. U tom cilju zadaća lokalnih tijela vlasti mora biti olakšavanje i koordinacija raznih inicijativa ekonomije dijeljenja, uz isticanje vrijednosti onih koje jačaju sudjelovanja *mulier active* i suradnju s njome, onih koje su uključive, kako u fazi osmišljavanja tako i u fazi upravljanja i osiguravanja usluga, te onih koje poštuju načela transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti;

25. također smatra da je važno pratiti područja na kojima se razvija ekonomija dijeljenja i kako ona utječe na makroekonomske pokazatelje, kako se ne bi pretvorila u sustav porezne optimizacije;

Mogući program za ekonomiju dijeljenja

26. smatra da bi u svakoj čvrstoj regulatornoj inicijativi trebalo zadržati sektorski pristup te bi, kao kriterij za izradu regulatornih smjernica, trebalo uzeti u obzir razmjere inicijative ekonomije dijeljenja. Institucije i zakonodavstvo EU-a trebali bi osigurati solidan okvir, institucijsko i pravno vodstvo te stalnu stručnu podršku i druge vrste potpore prikladne u provedbi;

27. ipak poziva sve institucije EU-a koje se bave pitanjem ekonomije dijeljenja da prema njoj usvoje cjelovit pristup kao prema ekonomskoj, političkoj i društvenoj pojavi te da uz pomoć sveobuhvatne javne politike koordiniraju svoje napore i zajednički izrade plan za javnu politiku o ekonomiji dijeljenja imajući u vidu znatne promjene koje bi ona mogla uzrokovati među postojećim gospodarskim sustavima;

28. preporučuje da se plan EU-a za ekonomiju dijeljenja temelji na sljedećim stupovima:

— definiranje metodološkog protokola zasnovanog, među ostalim, na *ex ante* procjenama urbanističkog i teritorijalnog učinka i razvijenog u bliskom partnerstvu sa svim razinama vlasti, u suradnji sa zajednicom kreatora politika, znanstvenika, dionika, stručnjaka, projekata ekonomije dijeljenja, inicijativa i platformi, kako bi se potakla tranzicija prema gradovima koji se temelje na dijeljenju i suradnji,

— promicanje, uz poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, jednakih uvjeta za sve na europskoj razini uz dovoljno fleksibilnosti za lokalna rješenja, kao i poticanje pilot-projekata te stvaranje mreža gradova i regija koji se koriste najboljim praksama na polju ekonomije dijeljenja, poput Inicijative za nova poduzeća u ekonomiji dijeljenja (eng. *Sharing Economy Startup Initiative*)⁽¹²⁾,

⁽¹¹⁾ Vidjeti: Uredba o suradnji između građana i upravnih tijela u cilju zaštite i regeneracije gradskih javnih dobara grada Bologne i dokument „SharExpo, linee guida per la sharing economy e i servizi collaborativi a Milano” („SharExpo, smjernice za ekonomiju dijeljenja i kolaborativne usluge u Milanu”).

⁽¹²⁾ Za tu je inicijativu izdvojeno 2 500 000 EUR koje je odobrio Europski parlament u čitanju općeg proračuna EU-a za 2016. godinu 28. listopada 2015.

- poticanje razvoja obrazovnih programa te komunikacijskih kampanja (npr. Sharitaly) za podizanje svijesti o potencijalu ekonomije dijeljenja i s njome povezanim rizicima,
- razvijanje jasnih zajedničkih kriterija za kvalifikacijski sustav temeljen na zajednici te uspostavljanje skupa pokazatelja za praćenje i mjerenje učinka inicijativa i praksi ekonomije dijeljenja,
- djelotvorno provođenje plana kako bi se spriječilo izbjegavanje poreza i osigurala zaštita potrošača, izdavanje dozvola i poštovanje zdravstvenih i sigurnosnih propisa;
- redovito ažuriranje i praćenje plana kako bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje i osigurala kontinuirana održivost i učinkovitost u okruženju koje se brzo mijenja;

29. smatra da mnogi sektori na koje djeluje ekonomija dijeljenja ponekad imaju negativan utjecaj na lokalnoj i regionalnoj razini te da bi stoga trebalo omogućiti da, u skladu s načelom lokalne autonomije, njima upravljaju ili ih reguliraju lokalne i regionalne vlasti kako bi im se omogućilo da inicijative i projekte ekonomije dijeljenja prilagode lokalnim uvjetima;

30. insistira na tome da regulatorna inicijativa o ekonomiji dijeljenja bude sastavni dio vizije gradskog i lokalnog upravljanja⁽¹³⁾ kao i upravljanja u ruralnim područjima. Čini se da eksperimentalno suradničko i policentrično upravljanje u raznim europskim gradovima postaje najprikladniji pristup za praćenje i poticanje čvrstog i pravednog razvoja inicijativa ekonomije dijeljenja. Suradnički/policentrični pristup upravljanju u ekonomiji dijeljenja omogućio bi skupinama građana, udrugama, organizacijama trećeg sektora, sindikatima, znanstvenim institucijama, poduzećima socijalne ekonomije i novoosnovanim poduzećima da koriste otvorene, prazne i napuštene prostore i dobra u javnom vlasništvu, po uzoru na neke inicijative lokalnih i regionalnih vlasti (primjerice, Bolonjsku uredbu o suradnji u pogledu zajedničkih dobara)⁽¹⁴⁾.

Bruxelles, 4. prosinca 2015.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ S. Foster, C. Iaione, *The City as a Commons* („Grad kao javno dobro”), 2015.

⁽¹⁴⁾ Za više primjera, vidjeti projekt *Sharing cities* koji vodi Neal Gorenflo iz centra Shareable i skup instrumenata Sharitories koji je osmislila zajednica Ouishare.